ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΑ

Ο ΚΑΛΑΜΠΟΥΡΙΣΤΗΣ ΘΕΟΚΡΙΤΟΣ Ο ΧΙΟΣ

Οἱ δυὸ Θεόκριτοι. Ὁ Χῖος καὶ ὁ Συρακούσιος. Ποῖος ὁ Χῖος Θεόκριτος. Ἕνας τύπος χαριτωμένου εὐφυολόγου. Ἐνῶ τὸν περιμένει ὁ θάνατος, δὲν τὸν ἀφήνει ἡ διάθεσις πρὸς... εὐφυολογίες. Ὁ κοιλιόδουλος καὶ κοιλαρᾶς Διοκλῆς. Ἕνα δεῖπνο παρηγοριᾶς μὲ καλαμπούρια. Ὁ Θεόκριτος στὸ λουτρό. Γιατὶ δὲν ἔδωσε τὴν ξύστρα του. Τί ἔπαθε ἕνας νεκρὸς ποιητής κτλ. κτλ.

Ὁ γλυκύτατος Βουκολικὸς ποιητὴς τῆς Ἑλληνικωτάτης τότε Σικελίας, ὁ Θεόκριτος, εἶχε καὶ ἄλλον συνώνυμό του, ἐπιγραμματοποιὸ αὐτόν, ἀπὸ τὴ Χῖο. Ὁ Θεόκριτος ὁ Χῖος ἔζησε πολὺ πρὶν ἀπὸ τὸ Συρακούσιο ποιητή, στὴν ἐποχὴ τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου, τοῦ ὁποίου, ὅπως θὰ ἰδοῦμε πιὸ κάτου, ἦταν τρομερὸς ἀντίπαλος.

Ὁ Βουκολικὸς ποιητὴς Θεόκριτος, φροντίζοντας νὰ ἐξασφαλίση τὴν ἀθανασία τοῦ ἔργου του ἐναντίον κάθε συγχύσεως, γράφει στὴν ἀρχὴ τοῦ βιβλίου του ἕνα τετράστιχο, τὸ ὁποῖον κατὰ πεζὴ μετάφραση, ἔχει ὡς ἑξῆς :

«***Ἄλλος ὁ Χιώτης κι' ἄλλος ἐγὼ ὁ Θεόκριτος, ποὺ ἔγραψα αὐτά. Ἐγὼ εἶμαι Συρακούσιος, γυιὸς τοῦ Πραξαγόρα καὶ τῆς ἐνάρετης Φιλίννης καὶ ποτέ μου δὲ« ἐδούλεψα σὲ νόθο Μοῦσα».***

Παρ' ὅλα αὐτὰ ὅμως καὶ ὁ Θεόκριτος ὁ Χῖος δὲν ἦταν καθόλου ἄσημος ἄνθρωπος. Ἐκτὸς ἀπὸ τὰ ὡραιότατα σκωπτικὰ ἐπιγράμματα, ποὺ ἔγραψε, ἦταν καὶ περίφημος σοφιστὴς καὶ ρήτωρ καὶ ἱστορικός. Ἡ παράδοση ἔχει διασώσει πολλὰ ἀνέκδοτά του, στὰ ὁποῖα σπαθίζει ἕνα πρώτης τάξεως πνεῦμα καὶ μιὰ εἰρωνία πικρὴ καὶ τσουχτερή.

Ὁ Θεόκριτος ὁ Χῖος, ποὺ ὅπως λέμε πιὸ πάνου ἔζησε στοὺς χρόνους τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου, ἦταν τρομερὰ πατριώτης. Δὲν ἀνέχονταν οὔτε ν' ἀκούη κἂν τὸ ὄνομα τοῦ Μακεδόνος στρατηλάτη, προβλέποντας τὴν ὑποδούλωση τῆς πατρίδος του στοὺς Μακεδόνες, τοὺς ὁποίους θεωροῦσε βαρβάρους.

Γι' αὐτὸ ὅταν ἔμαθαν στὴ Χῖο τὸ θάνατο τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου, ὁ Θεόκριτος, σὰ νὰ σηκώθηκε ἀπὸ τὰ στήθεια του κάποιο ἀβάσταχτο βάρος, ποὺ τὰ πίεζε, ἀνάσανε βαθειὰ - βαθειὰ καὶ εἶπε στὴ συνέλευση τῶν συμπολιτῶν του :

— Μὴν ἀπελπίζεστε, ὦ ἄνδρες !.. Τώρα ποὺ ἀρχίζουν καὶ οἱ θεοὶ νὰ πεθαίνουν πρὶν ἀπὸ τοὺς κοινοὺς θνητοὺς θὰ δοῦμε πιὸ καλὲς μέρες...

Τὰ λόγια αὐτὰ ὅσο καὶ ἂν ἐκφράζουν τὸ θαυμασμὸ τοῦ Θεοκρίτου πρὸς τὸ μεγάλο ἐχθρό του, στὸ βάθος τους κλείνουν βαθειὰ χαιρεκακία καὶ εἰρωνία πολὺ πικρή. Γιατὶ καθώς εἶνε γνωστὸ ὁ Ἀλέξανδρος κάποτε στὴν Αἴγυπτο, μεθυσμένος ἀπὸ τοὺς θριάμβους του, ἀνακήρυξε τὸν ἑαυτό του Θεό !

Ἀλλὰ καὶ ζωντανὸ τὸν εἶχε πειράξει τρομερὰ τὸν Ἀλέξανδρο ὁ Θεόκριτος. Μετὰ τὴν κατάλυσι τοῦ βασιλείου τῶν Περσῶν, ὁ Ἀλέξανδρος, μαγευμένος ἀπὸ τὴ μεγαλοπρέπεια τῆς περιβολῆς τῶν Ἀσιανῶν μεγιστάνων, ἠθέλησε νὰ τοὺς μιμηθῆ καὶ αὐτὸς καὶ οἱ στρατηγοί του. Ἔπρεπε νὰ ντυθοῦν ὅλοι τους ὅπως οἱ Ἀσιανοὶ μὲ πορφύρα. Τὸ ὕφασμα αὐτό, βαρύτιμο κατὰ τὴν ἐποχὴ ἐκείνη, βρίσκονταν σὲ σχετικὴ ἀφθονία μόνο στὰ χέρια τῶν Χίων μεγαλεμπόρων, οἱ ὁποῖοι ἦσαν οἱ πιὸ τολμηροὶ θαλασσοπόροι τῆς ἐποχῆς. Ὁ Ἀλέξανδρος λοιπὸν ἔστειλε ἕνα γράμμα πρὸς στὴ συνέλευση τῶν Χίων καὶ τοὺς παρήγγελε νὰ τοῦ στείλουν πορφύρα. Ὅταν ἐδιαβάστηκε ἡ ἐπιστολὴ τοῦ Ἀλεξάνδρου στὴ συνέλευση, ὁ Θεόκριτος ποὺ παρίστατο κι' αὐτὸς ἐκεῖ, σηκώθηκε καὶ εἶπε, χαμογελῶντας εἰρωνικά :

— Ἄ ! τώρα κατάλαβα γιατὶ ὀνομάζει ὁ Ὅμηρος τὸ θάνατο «πορφυροῦν». Ἂς τοῦ στείλουμε λοιπὸν πορφύρα τοῦ νικητοῦ κι' ἂς δώσει ὁ Θεὸς νὰ τὰ τιγάξη τὸ γρηγορώτερο !...

Ὁ Ἀλέξανδρος ὅταν ἔμαθε τὰ λόγια τοῦ Θεοκρίτου θύμωσε μέν, ἀλλὰ δὲν ζήτησε νὰ τὸν τιμωρήση.

***

Ἀλλὰ ἀπὸ τὰ εἰρωνικὰ βέλη τοῦ δαιμονισμένου αὐτοῦ ἀνθρώπου δὲν ἐγλύτωσαν οὔτε οἱ διάδοχοι τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου καὶ ἰδίως ἕνας ἀπ' αὐτούς, ὁ Ἀντίγονος. Ἐπειδὴ ὁ Ἀντίγονος ἦταν μονόφθαλμος, τὸν εἶχε ἐπονομάσει ***«Κύκλωπα»***. Ἀλλὰ ὁ Ἀντίγονος δὲν εἶχε καμμιὰ διάθεση νὰ δείξη ἀπέναντι τοῦ Θεοκρίτου τὴ μακροθυμία, ποὺ ἔδειξε ὁ Ἀλέξανδρος. Ὅταν ἔμαθε λοιπὸν ὅτι τὸν ὠνόμαζε Κύκλωπα, ἔστειλε τὸν ἀρχιμάγειρό του καὶ τὸν ἐκάλεσε νὰ παρουσιαστῆ μπροστά του. Ὅταν ὁ ἀρχιμάγειρος τοῦ Ἀντιγόνου παρουσιάστηκε στὸ Θεόκριτο καὶ τὸν διέταξε νὰ τὸν ἀκολουθήση, ὁ θυμοσοφικώτατος αὐτὸς τύπος ἀπάντησε ἀμέσως :

— Ἄ ! κατάλαβα, κατάλαβα. Θέλεις νὰ μὲ παραθέσης ***ὦμὸν*** στὸ τραπέζι τοῦ Κύκλωπος.

Μ' αὐτὸ χλεύαζε καὶ τὴ μονοφθαλμία τοῦ Ἀντιγόνου καὶ τὴν ἐπαγγελματικὴ ἱκανότητατοῦ μαγείρου, ἀλλὰ καὶ τὴν ἴδια του τὴν τύχη, γιατὶ κατάλαβε ὅτι τὸν περίμενε ὁ θάνατος. Μολαταῦτα χαιρέτησε τοὺς δικούς του, τὴν πολυαγαπημένη του ἀδελφὴ καὶ τὸ γαμπρό του, ποὺκλαιγαν ἀπαρηγόρητα μαντεύοντας τὴν τύχη του, καὶ ξεκίνησε γιὰ τὴν Αὐλὴ τοῦ Ἀντιγόνου. Ὅταν ἔφτασε σ' ἀνάκτορά του, κάποιος ἀπὸ τοὺς αὐλικοὺς, γιὰ νὰ τὸν παρηγορήση, τοῦ εἶπε :

— Ὅταν σὲ ἀντικρύση μὲ τὰ ἴδια του τὰ ***μάτια*** ὁ βασιλεὺς θὰ σὲ συγχωρήση.

Ἀλλὰ ὁ Θεόκριτος, ποὺ τὸ στιθόβολο πνεῦμα του δὲν τὸν εἶχε ἀφήσει οὔτε τὴν κρίσιμη ἐκείνη στιγμή του, ἀπάντησε ἀμέσως :

— Τότε λοιπὸν εἶνε ἀδύνατη ἡ σωτηρία μου.

Ἐννοοῦσε μ' αὐτὸ ὅτι ὁ βασιλεὺς δὲν διέθετε ***μάτια*** νὰ τὸν ἀντικρύση, ἀλλά...***μάτι !...***

Περιττὸν νὰ σημειωθῆ ἐδῶ ὅτι ὅλα αὐτὰ τὰ εὐφυολογήματα τὰ πλήρωσε ὁ Θεόκριτος μὲ τὴ ζωή του. Ὁ Ἀντίγονος ἔδωκε διαταγὴ καὶ τὸν κρεούργησαν !...

***

Ἀλλὰ ὁ Θεόκριτος δὲν τὰ εἶχε βάλει μονάχα μὲ τοὺς βασιλεῖς καὶ τοὺς μεγιστάνες. Τὰ δαγκώματα τῆς γλώσσας του τὰ εἶχαν δοκιμάσει καὶ πολλοὶ ἄλλοι κατώτεροι θνητοὶ καὶ περισσότερο ἀπ' ὅλους κάποιος φίλος του Διοκλῆς, τρομερὸς καλοφαγᾶς. Ὁ Διοκλῆς αὐτὸς ἀφοῦ πούλησε ὅλα τὰ ἀγαθά του γιὰ νὰ ἱκανοποιήση τὴν παραδαρμένη του, πούλησε στὸ τέλος καὶ μιὰ τεράστια ἔκταση γῆς, ποὺ εἶχε κληρονομήσει ἀπὸ τὸν πατέρα του καὶ τὴν ἔφαγε κι' αὐτή. Στὸ τέλος κατάντησε παράσιτος στὰ συμπόσια τῶν φίλων του. Σ' ἕνα ἀπὸ τὰ συμπόσια αὐτά, ποὺ εἶχε προσκληθῆ κι' ὁ Θεόκριτος, ὁ τρομερὸς κοιλιόδουλος, ἀλλὰ καὶ κοιλαρᾶς Διοκλῆς, καταπίνοντας ἕνα κομμάτι πολὺ ζεστὸ τηγανητὸ ψάρι, φώναξε :

— Τὸν οὐρανίσκον μου ἔκαυσα !

— Δὲν σοῦ μένει τίποτε ἄλλο, τοῦ εἶπε ὁ Θεόκριτος, παρὰ νὰ ζητήσης νὰ πιῆς καὶ τὴ θάλασσα γιὰ νὰ δείξης ὅτι ἐξαφάνισες τὰ τρία μέγιστα πράγματα τῆς φύσεως : ***Γῆ, Οὐρανὸ*** καὶ ***Θάλασσα.***

Κάποτε ὁ Διοκλῆς, ὅταν πέθανε ἡ γυναῖκα του, κάλεσε τὸ Θεόκριτο καὶ μερικοὺς ἄλλους κοινοὺς φίλους στὸ τραπέζι τῆς παρηγοριᾶς, ποὺ παρέθεσε σ' ἀνάμνηση τῆς μακαρίτισσας. Ὁ ἀπαρηγόρητος χῆρος κατὰ τὸ δεῖπνο, ζητῶντας ἴσως παρηγοριὰ στὰ πλούσια φαγητά, ἄρχισε νὰ τρώγη στὰ γεμάτα, ἔτσι μάλιστα ποὺ οἱ ἄλλοι κινδύνευαν νὰ μείνουν νηστικοί Σὲ μιὰ στιγμὴ ὁ Θεόκριτος γιὰ νὰ τὸν παρηγορήση τάχα γιὰ τὸ χαμὸ τῆς ἀγαπημένης του γυναικούλας, τοῦ εἶπε :

— Θάρρει, βέλτιστε, οὐ σοὶ μόνῳ ταῦτα γέγονε !

Ἡ φράση αὐτὴ ἐλέχθη μὲ διπλὴ σημασία : Δηλαδή : «Δὲν ἔγιναν μονάχα γιὰ σένα αὐτὰ τὰ κακά ὁ θάνατος κλπ. γιατὶ κι' ἄλλοι ὑπάρχουν, ποὺ ἔχασαν τοὺς δικούς των». Ἔχει ὅμως μαζὺ κι' αὐτὴ τὴ σημασία, : «Δὲν ἔγιναν μονάχα γιὰ σένα αὐτὰ τὰ φαγητά, γιατὶ ὑπάρχουμε κι' ἄλλοι, ποὺ πρέπει νὰ φᾶμε !»

Κάποτε ἕνας νυκτοκλέπτης ρώτησε τὸ Θεόκριτο :

— Τὸ βράδυ σκέφτεσαι νὰ φᾶς στοῦ φίλου σου ;

— Ναί, ἀπάντησε ὁ Θεόκριτος, ἀλλὰ σκέφτουμαι νὰ κοιμηθῶ σπίτι μου...

Κάποτε πάλι ὅταν ὁ Θεόκριτος λούζονταν στὸ κοινὸ λουτρὸ τῶν ἀνδρῶν, δυὸ συλλουόμενοι, ὁ ἕνας ξένος κι' ὁ ἄλλος γνωστός λωποδύτης, τοῦ ζήτησαν νὰ τοὺς δανείση τὴν ξύστρα του. Ἐκεῖνος ὅμως ἀρνήθηκε νὰ τοὺς τὴ δώση.

— Ἐσένα μὲν δὲ σὲ γνωρίζω, ἀπάντησε στὸν ξένο, ἐσένα δὲ, πολὺ σὲ γνωρίζω, εἶπε στὸν λωποδύτη.

Κοροϊδεύοντας κάποτε ὁ Θεόκριτος τοὺς λόγους τοῦ ρήτορος Ἀναξιμένους, ποὺ ἦσαν πλουσιώτατοι σὲ φρασεολογία, ἀλλὰ πολὺ φτωχοὶ σὲ ἔννοια καὶ σὲ οὐσία, ἔλεγε :

— Λέξεων ποταμὸς καὶ νοῦ σταλαγμός !

Μιὰ φορὰ πάλι ἕνας νεαρὸς ποιητὴς τὸν ὑπόβαλε στὸ μαρτύριο ν' ἀκούση τοὺς ἀνούσιους στίχους του. Ἄκουσε ἀρκετοὺς

Ἔκλαιγαν ἀπαρηγόρητα μαντεύοντας τὸ χαμό του...

ΠΑΡΑΔΟΣΕΙΣ ΤΟΥ ΡΗΝΟΥ

Ο ΚΑΤΕΡΓΑΡΗΣ ΤΟΥ ΜΠΕΡΓΚΕΝ

ΤΑΝ ὁ Ἐρρῖκος 2ος ἐστέφθη αὐτοκράτωρ τῆς Γερμανίας, τὸ βράδυ τῆς στέψεως, στὸ ἀνάκτορο τῆς Φραγκφούρτης, ποὺ ἦταν τότε πρωτεύουσα τοῦ Κράτους ·ου, δόθηκε ἕνας μεγαλοπρεπὴς χορὸς μετημφιεσμένων.

Μέσ' στὴν ἀπέραντη αἴθουσα ποὺ ἔλαμπε ἀπὸ χίλια φῶτα, ἔπαιζε μιὰ μεγάλη φιλαρμονική. Ἡ κυρίες τῆς Αὐλῆς φοροῦσαν πλουσιώτατες τουαλέττες, μὲ ἀτίμητα στολίδια κι' οἱ πρίγκηπες κ' οἱ ἱππότες εἶχαν νιυθεῖ μὲ ὑπέρλαμπρα κοστούμια. Σ' ὅλες τὶς αἴθουσες τοῦ παλατιοῦ βασίλευε ἡ χαρά, τὸ γέλιο, ἡ εὐχαρίστησις. Ἕνας μόνο ἀπ' τοὺς καλεσμένους ἔμενε παράμερα μόνος καὶ σοβσρός, χωρὶς νὰ πλησιάζῃ κανέναν, χωρὶς νὰ χορεύῃ μὲ καμμιὰ ἀπ' τὶς κυρίες. Φοροῦσε μιὰ ὁλόμαυρη, πένθιμη στολὴ ποὺ τὸ χρῶμα της ἀποτελοῦσε ἀντίθεση στὶς ἀνοιχτόχρωμες στολὲς τῶν ἄλλων καλεσμένων. Τὸ ψηλὸ καὶ κομψὸ παράστημά του κι' ἡ χάρις τῶν κινήσεών του, ἔκαναν τὶς κυρίες νὰ τὸν κυτάζουν μὲ θαυμασμό.

Κανένας δὲν μποροῦσε νὰ μάθῃ ποιὸς ἦταν ὁ παράξενος αὐτὸς ἱππότης, γιατὶ ἡ προσωπίδα του ἦταν μεγάλη καὶ δὲν ἄφινε νὰ φανῆ τὸ πρόσωπό του.

Ἔξαφνα, ἐνῶ ὅλοι ἐχόρευαν ὁ παράξενος ἱππότης σηκώθηκε καὶ μὲ βῆμα ὑπερήφανο μὰ καὶ σεμνό, πλησίασε τὴν αὐτοκράτειρα, γονάτισε μπροστὰ στὰ ψηλὰ σκαλοπάτια τοῦ θρόνου της καὶ τῆς ζήτησε νὰ χορέψῃ μαζύ της ἕναν χορό. Ἡ αὐτοκράτειρα τῆς ὁποίας ὁ παράξενος ἱππότης εἶχε κινήσει τὴν προσοχή, δέχτηκε πρόθυμα τὴν παράκλησί του, κατέβηκε ἀπ' τὸ θρόνο της καὶ στηρίχθηκε στὸ μπράτσο του, ἀφήνοντας νὰ τὴν παρασύρῃ στὴ δίνη τοῦ χοροῦ...

Ὁ ἱππότης χόρευε τόσο ἐλαφρὰ καὶ μὲ τόση ἐπιδεξιότητα, εἶχε τόση εὐγένεια στοὺς τρόπους του καὶ τόση γοητεία στὰ λόγια του, ὥστε ὅταν τελείωσε ὁ χορός, ἡ αὐτοκράτειρα κατενθουσιασμένη ἀπὸ αὐτόν, ἐδήλωσε πὼς ποτὲ της ἄλλοτε δὲν εἶχε γνωρίσει χορευτὴ πιὸ ὑπέροχο καὶ τοῦ ὑποσχέθηκε νὰ χορέψῃ μαζύ του καὶ τὸν δεύτερο χορό. Πραγματικὰ δὲ χόρεψαν μαζὺ καὶ τὸν δεύτερο, καὶ τὸν τρίτο, καὶ τὸν τέταρτο χορό. Κι' ὅλοι οἱ καλεσμένοι ἔριχναν στὸν ἱππότη βλέμματα φθόνου γιὰ τὴν μοναδικὴ ἐκείνη εὔνοια κι' ὅλοι ἀδημονοῦσαν νὰ μάθουν ποιὸς ἦταν ὁ προνομοιοῦχος καὶ καλότυχος αὐτὸς εὐγενὴς περισσότερο δὲ ἀπ' ὅλους ἀδημονοῦσε ὁ αὐτοκράτωρ.

Ἔτσι περίμεναν πειὰ ὅλοι τους τὴν ὥρα, ποὺ σύμφωνα μὲ τὴν ἐθιμοτυπία, κάθε προσκεκλημένος ἔπρεπε νὰ βγάλῃ τὴν προσωπίδα του καὶ ν' ἀποκαλύψῃ τὸ πρόσωπό του.

Ὅταν ἦρθε ἡ στιγμὴ αὐτή, ὅλοι οἱ καλεσμένοι ἔβγαλαν τὶς μάσκες τους καὶ χάρφωσαν τὰ βλέμματά τους στὸν παράξενο ἱππότη. Ἀλλὰ ἐκεῖνος δὲν εδειχνε καμμιὰ διάθεσι νὰ βγάλῃ τὴ μάσκα του καὶ στεκόταν σὲ μιὰ γωνιὰ ἀκίνητος κι' ἀμίλητος.

Τότε ἡ βασίλισσα φουρκισμένη γιὰ τὴν ἀδικαιολόγητη καὶ ἀνάρμοστη ἐπιμονή του, τὸν διέταξε νὰ βγάλῃ ἀμέσως τὴν μάσκα του. Ὁ μυστηριώδης ἱππότης ὑπάκουσε χωρὶς ἀντίρρησι, ἔβγαλε τὴν μάσκα του καὶ ἔδειξε τὸ πρόσωπό του, ἕνα πρόσωπο γλυκύτατο, σπανίας ἀνδρικῆς καλλονῆς. Κανένας ὅμως ἀπ' τοὺς καλεσμένους δὲν φάνηκε νὰ γνωρίζῃ τὸν παράξενο αὐτὸν ἄνθρωπο. Ἦταν ἄγνωστος σὲ ὅλους.

Τέλος, δυὸ ἀπ' τοὺς ὑπηρέτες ποὺ σερβίριζαν τοὺς ἱππότες καὶ τὶς κυρίες, ἐδήλωσαν πὼς γνωρίζουν τὸν ἄγνωστο ἱππότη. Ἦταν ὁ δήμιος τοῦ Μπέργκεν!..

Ὅλοι οἱ καλεσμένοι καὶ περισσότερο ἀπ' ὅλους ὁ αὐτοκράτωρ, θύμωσαν ὑπερβολικὰ μὲ τὴν τόλμη καὶ τὴν ἀσέβεια τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου, ὁ ὁποῖος χωρὶς νὰ εἶνε ἱππότης ἢ εὐπατρίδης εἶχε τολμήσει νὰ πάῃ στὸν χορὸ τοῦ παλατιοῦ καὶ νὰ χορέψῃ μὲ τὴν αὐτοκράτειρα.

Τρέμοντας ἀπὸ θυμὸ ὁ αὐτοκράτωρ διέταξε τοὺς ὑπασπιστάς του νὰ πιάσουν τὸν δήμιο καὶ νὰ τὸν θανατώσουν!

Τότε ὁ τολμηρὸς χορευτὴς πλησίασε στὸν θρόνο, γονάτισε μπροσιὰ στὸν αὐτοκράτορα καὶ μὲ φωνὴ ἤρεμη καὶ γεμάτη σεβασμὸ καὶ ὑποταγὴ τοῦ εἶπε:

— Μεγάλε βασιληᾶ μου, εἶνε ἀλήθεια πὼς ἐγκλημάτισα κι' ἀπέναντί σου κι' ἀπέναντι τῆς σεπτῆς βασίλισσας κι' ἀπέναντι ὅλων αὐτῶν τῶν εὐγενῶν καλεσμένων ποὺ ἔχουν μαζευθῆ ἐδῶ γιὰ νὰ γιορτάσουν τὴ στέψη σας. Εἶνε ἀλήθεια πὼς μὲ τὴν τρελλὴ κι' ἀδικαιολόγητη ματαιοδοξία πρόσβαλα τὴ βασίλισσα καὶ ἀτίμασα τὸ στέμμα καὶ τὸν θρόνο. Ἀλλὰ καμμιὰ τιμωρία, οὔτε καὶ τὸ αἷμα μου δὲν θὰ μποροῦσε νὰ ξεπλύνῃ τὴν προσβολὴ ποὺ σᾶς ἔκανα. Εὐαρεστηθῆτε λοιπὸν νὰ μοῦ ἐπιτρέψτε νὰ σᾶς ὑποδείξω ἐγὼ ἕναν τρόπο γιὰ νὰ ξεπλυθῆ ἡ προσβολὴ αὐτὴ καὶ νὰ θεωρηθῆ σὰν νὰ μὴν ἔγινε καθόλου. Τραβῆξτε τὸ σπαθί σας Μεγαλειότατε, ὀνομάστε με ἱππότη, δόστε καὶ σ' ἐμὲ τὸν τίτλο τοῦ εὐγενοῦς καὶ τοῦ ἱπποτου. Καὶ ἅμα γίνω ἱππότης σᾶς ὑπόσχομαι ὁποιοσδήποτε ἐκφραοθῆ ἐναντίον τῆς βασιλίσσης γι' αὐτὸ ποὺ ἔγινε, θὰ τὸν σκοτώσω, ὁσοδήποτε ἀνδρεῖος πολεμιστὴς κι' ἐπιδέξιος ξιφομάχος κι' ἂν εἶνε.

Ἡ τολμηρὴ ἐκείνη πρότασις ἔκανε ἔκπληξι στὸν αὐτοκράτορα, ὁ ὁποῖος σκέφθηκε πὼς ἡ μόνη λύσις ποὺ μποροῦσε νὰ δοθῆ ἦταν αὐτὴ ποὺ πρότεινε ὁ δήμιος. Γύρισε λοιπὸν καὶ τοῦ εἶπε:

— Εἶσαι ἕνας αὐθάδης μὰ ἡ συμβουλή σου εἶνε καλὴ καὶ φρόνιμη καὶ δείχνει πὼς εἶσαι ἄνθρωπος ἔξυπνος καὶ πολυμήχανος. Ἐπίσης ἡ τόλμη σου νὰ μπῆς ἐδῶ μέσα, σὰν εὐγενής, δείχνει πὼς εἶσαι πολὺ τολμηρὸς καὶ θὰ εἶσαι ἀνδρεῖος πολεμιστής. Ἀπ' τὴν στιγμὴ λοιπὸν αὐτὴ σὲ κατατάσσω στὸ τάγμα τῶν ἱπποτῶν μου. Σὺ, ὁ ὁποῖος βρίσκεσαι γονατιστὸς σὰν ἔνοχος, μπροστά μου, ὅταν θὰ σηκωθῆς θὰ εἶσαι ἱππότης. Ἐπειδὴ ὅμως αὐτὸ ποὺ ἔκανες εἶνε μεγάλη κατεργαριά, διατάζω ὅπως στὸ ἑξῆς μαζὺ μὲ τὸν τίτλο τοῦ ἱππότη φέρεις καὶ τὸ ὄνομα: ***Κατεργάρης τοῦ Μπέργκεν!*** καὶ σὺ καὶ οἱ ἀπόγονοί σου.

Ὁ τολμηρὸς χορευτὴς σηκώθηκε εὐθὺς ἐπάνω καταχαρούμενος. Ὅλοι οἱ καλεσμένοι ἐξηπτοκραύγασαν. Ἡ κυρίες κινοῦσαν τὰ δαντελλωτὰ μαντηλάκια τους...

Κι' ἀπὸ τὴ νυχτιὰ αὐτὴ οἱ ἀπόγονοι τοῦ δημίου ὀνομάζονται ***Κατεργάρηδες τοῦ Μπέργκεν***...

ΑΠΟ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ

ΑΝΝΑ Η ΑΥΣΤΡΙΑΚΗ ΚΑΙ ΜΑΖΑΡΙΝΟΣ

Ὅπως εἶνε γνωστὸ ὁ Λουδοβῖκος 14ος εἶχε ἐρωτευθεῖ παράφορα τὴν ὡραιοτάτη ἀνεψιὰ τοῦ περιφήμου καρδιναλίου Μαζαρίνου.

Τὸ εἰδύλλιο αὐτὸ εἶνε βέβαιο ὅτι ὑπέθαλπε καὶ ὑποβοηθοῦσε πολὺ ὁ διαβολεμένος αὐτὸς καρδινάλιος, τρέφοντας τὴν ἐλπίδα ὅτι ὁ Λουδοβῖκος θὰ νυμφεύονταν μιὰ μέρα τὴν ἀνεψιά του ἡ ὁποία ἔτσι θὰ γίνονταν βασίλισσα τῆς Γαλλίας. Ἀλλὰ γιὰ νὰ πραγματοποιηθῆ ἕνας τέτοιος γάμος, δὲν ἀρκοῦσε μονάχα ἡ καλὴ διάθεση τοῦ Λουδοβίκου, τὰ σατανικὰ σχέδια τοῦ καρδιναλίου Μαζαρίνου καὶ τὰ θέλγητρα τῆς ἀνεψιᾶς του. Χρειάζονταν μαζὺ καὶ ἡ συγκατάθεση τῆς Βασιλικῆς Οἰκογενείας καὶ πρὸ παντὸς τῆς βασιλομήτορος Ἄννας τῆς Αὐστριακῆς.

Μιὰ μέρα λοιπὸν ὁ Μαζαρῖνος ἀπεπειράθη νὰ βολιδοσκοπήσῃ τὴ βασιλομήτορα γιὰ νὰ καταλόβῃ τὶς διαθέσεις της ἀπέναντι ἑνὸς παρομοίου συνοικεσίου. Πλησιάζοντας λοιπὸν τὴν Ἄννα τὴν Αὐστριακὴ καὶ κάνοντας μιὰ βαθειὰ ὑπόκλιση, ζήτησε τὴν ἄδεια νὰ τῆς ὁμιλήσῃ.

— Ὁρίστε, ὁρίστε παρακαλῶ, τοῦ εἶπε ἐκείνη.

— Πολὺ φοβοῦμαι, Μεγαλειοτάτη, εἶπε ὁ καρδινάλιος πέρνοντας θάρρος, μήπως ὁ βασιλεὺς ἀποφασίση νὰ νυμφευθῆ καὶ ἐπισήμως τὴν ἀνεψιά μου.

— Ἂν ὁ βασιλεὺς προβῆ σὲ μιὰ τόσο χαμερπῆ πράξη, ἀπάντησε μὲ ὑψηλοφροσύνη ἡ βασιλομήτωρ, θὰ τεθῶ μὲ τὸ δευτερότοκο γυιό μου ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ ἔθνους καὶ θὰ στραφῶμεν ἐναντίον του καὶ ἐναντίον σου!

Κόκκαλο ὁ παμπόνηρος καρδινάλιος!...

Η ΚΥΡΙΑ ΤΗΣ...ΤΙΜΗΣ

Ὁ Ἐρρῖκος 4ος εἶχεν ἐρωτευθεῖ παράφορα τὴν Ἀντουανέττα ντὲ Πὸν, μαρχησία ντὲ Γκερσβὶλ. Ἡ Ἀντουανέττα ὅμως, ἡ ὁποία ἦταν πολὺ ἐνάρετη, ἀπέκρουσε τὸν ἔρωτά του. Ὁ Ἐρρῖκος τότε, ὁ ὁποῖος ἐξετίμησε τὴν ἀρετὴ της, τῆς εἶπε:

— Ἀφοῦ, καθὼς βλέπω, εἶσθε πραγματικὰ τιμία, θὰ σᾶς ὀνομάσω Κυρία τῆς... Τιμῆς τῆς βασιλίσσης, ὅταν θὰ παντρευθῶ!...

Καὶ πράγματι. Μόλις παντρεύθηκε τὴ Μαρία τῶν Μεδίκων, διώρισε τὴν μαρχησία ντὲ Γκερσβὶλ πρώτη Κυρία τῆς Τιμῆς!

ὁ φτωχὸς Θεόκριτος, ἀλλὰ ἔμειναν καὶ κάμποσοι, ποὺ ὁ ποιητὴς ἀνέβαλε τὴν ἀπαγγελία τους γιὰ ἄλλη μέρα. Στὸ τέλος, ἐπειδὴ ὁ Θεόκριτος δὲν εἶπε τίποτε, ὁ νεαρὸς ποιητὴς τὸν ρώτησε:

— Ποιοὶ ἀπὸ τοὺς στίχους μου σοῦ φάνηκαν πιὸ καλοί;

— Ἐκεῖνοι ποὺ δὲν ἀπάγειλες, ἀπάντησε ὁ ἀτηνὴς Θεόκριτος.

Ὁ Θεόκριτος, ὅπως εἴπαμε, ἦταν ὄχι μονάχα ποιητὴς σκωπτικῶν ἐπιγραμμάτων, ἀλλὰ καὶ συγγραφεύς. Μαζὺ μ' ἄλλα εἶχε συγγράψει θαυμάσιες ἐπιστολὲς καθὼς καὶ ὑπέροχη ἱστορία γιὰ τὴ Λιβύη. Δυστυχῶς κανένα ἀπὸ τὰ ἔργα του αὐτὰ δὲν ἔχει διασωθῆ. Μόνον μερικὲς πληροφορίες γιὰ τὴ ζωή του κατώρθωσαν νὰ φτάσουν ὡς ἐμᾶς, καθὼς καὶ ἐλάχιστα εὐφυολογήματά του, ποὺ στὸ τέλος τὸ πλήρωσε μὲ τὴ ζωή του.